

A VEGETÁRIZMUS TEOZÓFIAI MEGVILÁGÍTÁSBAN

IRTA: ANNIE BESANT

Angolból fordította: M. S.

BUDAPEST, 1942.

A MAGYAR TEOZÓFIAI TÁRSULAT KIADÁSA

Mai előadásom címe, úgy hiszem, rámutat a határokra, amelyeken belül mindkét, a címben említett tárgyat érintem és eszerint is határozom meg mondanivalómat. Beszélni akarok a vegetarizmusról, teozófiai megvilágításban. Az bizonyos, hogy Önök igen sok szempontból vitathatják a vegetárius teóriát és gyakorlatot. Vehetik a fizikai egészség szempontjából, vehetik fiziológiai és kémiai szempontból. Igen erős érveket hozhatnának fel az erős italok használata vagy inkább helytelen használata közötti összefüggés előnyéről, mert az alkohol és a húsfogyasztás nagyon közeli kapcsolatban vannak egymással és mindkettő igen alkalmas arra, hogy ugyanazon egyénben egyik a másikat maga után vonja. De vehetik azt más szempontból is, amely szempont valószínűleg többek előtt ismert, amelyeket vegetárius folyóiratokban olvasnak és vegetárius előadóktól hallanak. Ugyanez áll a teozófiáról is. Ha egyedül a teozófiáról óhajtanék tárgyalni, akkor talán ismertetést kellene adnom ennek lényegéről és tanításairól, rámutatva önök előtt annak történeti eredetére, érveket hozva fel a teozófia általános tanításának megokolására, hogy filozófiai értéke kitűnjék az ember számára. Azonban e két tárgyat egymáshoz való vonatkozásában fogom szemügyre venni. Ez azt jelenti, hogy megpróbálok egyeseknek, akik már valószínűleg vegetáriusok, felhozni egy bizonyos irányban érveket, amelyek talán kevésbé ismertek, mint azok az érvek, amelyekkel általában a vegetarizmust alátámasztják. Megpróbálok teozófiai szempontból megvilágítani azok előtt, akik önök közül nem vegetáriusok, azt a tényt, hogy vannak érvek, amelyeket elő kell hozni, hogy a kérdések lényegét megismerjük; a szempontok egészen mások, mint azok, amelyek a test táplálásával foglalkoznak, vagy kémiai és fiziológiai kérdésekkel, továbbá az italfogyasztással összefüggnek. Ez a gondolatmenet, talán – különösképpen értékes, mert különbözik az elmondottaktól és mintha utánpótlása lenne a már végső szükségben szenvedő hadseregnek.

A vegetarizmus, amelyről érvelni óhajtok, ismeretes mindnyájuk előtt, mint tartózkodás olyanféle élelemtől, amely feltételezi az állat leölését vagy az állatra rótt kegyetlenséget. Nem hozok fel különleges irányelvet, amely elválaszthatja az egyik vegetárius csoportot a másiktól. Nem érvelek a gabonáról, sem a gyümölcsről, sem a különböző diétákról, amelyek a jelenlegi viták nagy részét képezik. Szélesebb körben fogok tárgyalni a különféle állati tápláléktól való tartózkodásról és megpróbálok ismertetni az okot az ilyen megtartóztatással kapcsolatban, amely teozófiai tanításból ered és amelyet az ezen név alatt ismert világnézet támogat.

Meg kellene mondanom, mielőtt érvelni kezdek – bár hiszem, hogy az érv, amelyet felhozok, a Teozófia szempontjából tökéletesen megérthető –, hogy nincs jogom a Teozófiai Társulatra, mint egészre ráerőszakolni ezen érvek elfogadását, mert amint önök közül sokan tudják, mi nem kívánjuk azt, hogy azok a személyek, akik a Teozófiai Társulatba belépnek, elfogadják azokat a tanításokat, amelyek általánosan mint teozófia ismeretesek. Mi csak arra kérjük a belépőket, hogy fogadják el az egyetemes testvériség tanát és kutassanak az Igazság után inkább az együttműködés szellemében, mint a versengésben. Ez azt jelenti, hogy mi azt kívánjuk tagjainktól, hogy ne lépjenek fel támadólag mások vallásával vagy felebarátaink nézeteivel szemben, hanem ugyanazt a tiszteletet adják meg másoknak, mint amit elvárnak másoktól, véleményük nyilvánításánál. Ezzel az egy kikötéssel megelégszünk. Nem kényszerítünk teozófiai szempontokat azokra, akik belépnek. Azok, akik közülünk hisznek ezekben, bíznak magában az Igazság erejében, ezért tagjainknak tökéletes szabadságában áll elfogadni vagy visszautasítani ezen teozófiai szempontokat. Ezek után meg fogják érteni, hogy miért nem hivatkozom előadásomban a Társulatra. A nézetek, amelyekről beszélek, a filozófiából vannak véve, amelyeket a mi közösségünk tagjai egyénenként elfogadnak vagy sem.

Már most érvelésem, amelyre felhívom figyelmüket a vegetárizmus teozófiai megvilágítására vonatkozólag, ez: a teozófia az egyént úgy tekinti, mint a nagy fejlődési irányvonal egy részét; tekintetbe veszi az ember helyzetét a világban, mint szemet egy hatalmas láncban, amelynek az első szeme magának az isteni életnek a megnyilvánulása, amely folytatólagosan húzódik lefelé; szem szem után. Nagy hierarchiakon vagy fejlődő szellemi közvetítők csoportjain keresztül, amely ilyen módon alászállva isteni eredetéből spirituális egyedeken keresztül, beleszáll abba a megnyilvánulásba, amelyet világunknak ismerünk. Ezt a világot, amely az isteni gondolat kifejezése, áthatja ez az isteni élet; minden, amit törvénynek nevezünk, kifejezője ennek az isteni természetnek. A törvény megnyilvánulásának minden tanulmányozása egyben tanulmányozása a természetben levő isteni elmének is, úgyhogy a világot lényegében nem anyagnak és erőnek kell tekinteni, mint azt a materialista tudomány teszi, hanem mint aminek lényege élet és tudat, amely megnyilvánulás céljából beburkolja magát abba, amit mi anyagnak, erőnek ismerünk. Aztán, ha ebből kiindulunk, nyomon követhetjük az életnek ezt az anyagba szállását, legelső pontjáig, elérkezünk az ásványi birodalomhoz; onnét ismét a felfelé törekvő élethez, mint egy felemelkedő, nem pedig lemenő ciklushoz, ahol az anyag mindinkább hajlékony az új fejlődő élet erejének hatása alatt, ahol az anyag mindinkább plasztikusabbá válik – amíg az ásványi világból kibontakozik a növényi világ. Azután a növényi világban működve, az anyag még sokkal plasztikusabb és ezért alkalmasabb kifejezni az életet és tudatot, amely benne működik. Így elérkezünk az állati birodalom kifejlődéséhez, a még fejlettebben elkülönült energiáival, szerveződésének növekvő összetettségében, az öröm és fájdalomérzet növekvő erejével és mindenekfelett az egyéni megnyilvánulás növekedésével. Ezek a teremtmények mindinkább közelednek az egyének típusa felé, mindinkább elkülönülnek és kezdik a magasabb tudat csíráit nyilvánítani. Ez az elsődleges élet – amely mindenben él –, jobban kifejezheti önmagát ebben a fejlettebben szervezett idegrendszerben, amelyben nevelődik, több válaszadás által a külső világ kapcsolataira. Azután még feljebb törekedve megtalálja a magasabb rendű megnyilvánulást az emberi formában. Ezt az emberi formát a lélek és a szellem élteti; a lélek, amely a fizikai testen keresztül mint elme nyilvánul meg és a szellem, amely a lélek fejlődésével haladva, fokozatosan nyilvánul meg ebben a külső világegyetemben. Így az ember ennek az öntudatosá váló léleknek, ennek a magasabb fejlődésnek erejénél fogva – amely világunkban a legmagasabb fejlődés az anyagi formában – mintha a legmagasabb rendű kifejezője lenne; ezért úgy kellene is, hogy legyen, hogy az ember a legtökéletesebb kifejezője a törvény ezen állandóan növekvő megnyilvánulásának. Az akaratból kifolyólag, amely az emberben kifejlődik, amelynek megvan a képessége a választásra, amely képes azt mondani „akarok” vagy „nem akarok”, így elválasztja magát az élőlények alacsonyabb formáitól, éppen ennek ez öntudatos elhatározásnak nagy erejénél fogva, amely éppen azért, mert az isteni kifejezéshez áll közel. Kimutatja a gondolatnak és spontán cselekvésnek ama jeleit, amelyek az anyagban a legmagasabb élet kibontakozását jellemzik – mindennél fogva az embernek kettős lehetősége, nagyobb felelőssége és magasabb vagy lealacsonyítóbb rendeltetése van. Az embernek megvan ez a választási képessége. Az a törvény, amely az élet alacsonyabb formáiban a formába van kényszerítve, és amelynek a forma engedelmeskedik, mintegy a kényszer nyomása alatt, az a törvény, amely az ásványi világban nem enged szabad választást az ásványi atomnak, amely, mint kényszerítő törvény ott él a növényvilágban is, kifejlesztve azt bizonyos meghatározott úton – szinte ellenállás nélkül – már amennyire azt képesek vagyunk megítélni. Amely az állatban mint ösztön jelentkezik, és amelynek az állat állandóan engedelmeskedik; ha az általános rendet követjük, ez a törvény, amikor kapcsolatba jön az emberrel, változáson megy át. Az ember rendetlen elem a természetben. Az ember az, aki, habár magasabb fejlődési lehetőségei vannak, diszharmóniát teremt a törvényszerűségek birodalmában. Az ember az, aki éppen fejlett akaratánál fogva képes arra, hogy önmagát szembehelyezze a törvénnyel és egy ideig úgyszólván ellenálljon neki. Végül is a törvény diadalmaskodik és meg fogja őt törni. A tör-

vény mindig igazolja önmagát a fájdalom által, amelyet okoz; valójában ő nem törheti meg, de zavart, diszharmoniót okozhat. Képes ezen akarata révén visszautasítani azt, hogy kövesse a legmagasztosabbat és a legjobbat, és hogy önként válassza az alsóbb és rosszabb utat. Éppen ezen hatalmából kifolyólag, a választás ereje révén magasabb lehetőségei vannak, mint az ásvány-, növény-, vagy állatvilágnak. Mert magasabb formája az összhangnak az, ha tudatosan egyesíti magát a törvénnyel, mint ha egyszerűen, mint készüléket mozgatja a törvény azon akarat nélkül, amely tudatosan választja a magasabbat. Ezért van az ember abban a helyzetben, hogy mélyebbre süllyedhet, mint az állat, de a végtelen magasságba is emelkedhet. Ezért hárul az emberre az a felelősség, hogy a világnak az alsóbb természet nevelője, a lét magasabb formáinak és az élet nemesebb típusainak formálója legyen. Az ember bárhová megy, barátja, segítője, szeretője legyen minden teremtménynek. Így kifejezi a mindennapi életben a tulajdonságát, amely maga a szeretet. Az alacsonyabb teremtményeken ne csak az ellenőrzést gyakorolja, hanem a szeretetet is, amelyet arra használjon fel, hogy magasabb fokra emelhesse őket. Azután vegyék figyelembe az ember helyét a világban. Kormányzó a szó valódi értelmében. Kormányzója és uralkodója a világnak, de hatalmában áll, hogy rossz vagy jó uralkodó legyen, felelős az egész világegyetemmel szemben hatalmának ezen felhasználásáért. Vegyék ezután az embert az alacsonyabb rendű állatokhoz való vonatkozásában. Valóban, ha ebben a helyzetben tekintjük őt, amint levágja az állatokat saját kielégülésére, azonnal kiesik uralkodási köréből. Ne menjen az erdők boldog teremtményei közé, hogy ott a félelem, irtózat, borzalom nyomorúságát terjessze, pusztulást okozva, ahol csak jár. Ne szerelje fel magát horoggal, puskával és más fegyverrel, amiket csak elméje képzettségénél fogva tud elkészíteni. Lealázza a gondolatnak magasabb erőit azzal, hogy más érző teremtménynek halálos ellenségévé teszi magát, amelyek a világot megosztják vele, ahelyett, hogy segítője és nevelője lenne az alsóbbaknak. Arra használja fel az elmét, hogy újabb formában nyomorúságot és romboló energiát vigyen minden irányba. Ha látnak valakit az alacsonyabb rendű állatok közé menni, azok menekülnek előle, mert a tapasztalat megtanította őket, mit jelent az emberrel szembetalálkozni?! Ha elkerül a világ valamely elkülönített részébe, ahol emberi nyomok ritkán adódnak, ott láthatja, hogy az állatok félelemnélküliek és barátságosak és járhat az ember állatok tömegeiben és az állatok nem riadnak vissza érintésétől. Olvashatjuk utazók beszámolóit, akik olyan földrészeket jártak, ahová ember eddig még nem hatolt be, olvashatják, hogy madarak tömegei és más teremtmények között járhat, mint barát barátai között, Csak, amikor kezdi kihasználni bizalmukat, hogy leüsse őket, csak akkor, tapasztalva, hogy mit jelent az ember jelenléte számukra, tanulják meg a bizalmatlanságnak, félelemnek, a menekülésnek leckéjét. Így minden civilizált országban, ahol ember tanyázik, mezőn vagy erdőben, minden teremtmény menekül az ember lépéseinek hangja elől. Így az ember nem a barátja minden teremtménynek, hanem inkább az, aki irtózatot és riadalmat okoz az állatok között s ezek menekülnek jelenlétekor. Mégis, volt néhány ember, akikből olyan erősen sugárzott a szeretet, hogy mezők és erdők élőlényei tömegesen körülvették, bárhol járt, hasonlóan Assisi Szent Ferenchez, akiről azt mondják, hogy amint az erdőben járt, a madarak hozzá repültek, rászállottak – olyan erővel érezték a belőle kiáradó szeretetet, amely dicsfényként vette körül, bárhol járt.

Ugyanúgy Indiában, találhatnak igen sok embert, akikben a szeretet és együttérzés hasonló megnyilvánulása látható. Erdőben, bozótban, hegyen és sivatagban ezek az emberek bárhová mehetnek, még a vadállatok sem érintik őket. Elmondhatnék jógikról történeteket, akik ártalmatlanok gondolatuk minden ténykedésében és életükben. Mehetnek őserdőn keresztül, ahol tigrisek rejtőzködnek, némelykor a tigris előjön, lefekszik lábuk elé és megnyalja azokat. A tigris a szeretet érzetének hatása alatt ártalmatlan, mintha hízelgő macska lenne. Így lehetne mindennel, ami él. Így lehetne, ha barátok lennénk és nem ellenségek; és bár valóságban több évszázad kellene ahhoz, hogy feloldja a bűnnek vérrel áztatott múltját – mégis a feloldás lehetséges, a barátság létrejöhet, hogyha minden férfi és nő, aki az életben barátságos az ala-

csonyabb rendű teremtményekkel, magatartásával hozzájárul a világban a szeretethez, amely végül is mindent meghódít.

Megállapítva az embernek, mint a világ uralkodójának kötelességeit, vegyék a következő szempontot figyelembe, amely a teozófiai tanítások szerint tiltja az élőlények levágását. Néhányan tudhatják, hogy tanításaink egy része azt állítja, hogy a fizikai világot áthatja és körülveszi egy finomabb anyagi világ, amelyről mint asztrálisról beszélünk; hogy abban a finomabb anyagban, amely nevezhető éternek, ha ez ismertebb önök előtt – az erők különösen otthonosak; hogy ebben a világban van a tükörképe mindannak, ami az anyagi síkon történik; hogy ott a gondolatoknak is képmásuk van, éppen úgy, mint ahogyan a cselekedetek ott visszatükröződnek és ez az asztrális világ az anyagi és gondolati világ között helyezkedik el. A gondolati világ telve az emberek gondolataival, leküldi ezen hatalmas energiákat az asztrális világba; ott formát öltenek, amely kihat a fizikai világra. Ez az, amit oly gyakran érez az úgynevezett "szenzitív" ember. Hogyha bejön egy terembe, házba vagy városba, meg tudja mondani, egy finom megérezés által, amit különben képtelen megmagyarázni, meg tudja magyarázni a ház, terem vagy város légkörének általános jellegzetességét – tiszta vagy tisztátalan, barátságos vagy ellenséges voltát. Egyike azoknak a módoknak, ahogyan felismerhetik ezen asztrális világ működését az, hogy kapcsolatba hozzák gondolataikban, mint ahogy a tudomány kezdi már kapcsolatba hozni az étert, minden magnetikus árammal és minden elektromos hatással. Vegyük példának azt a hatást, amellyel az előadó hat a tömegre. Az ezen éterikus anyag kihatásától függ, amelyben magnetikus erők működnek, úgyhogy egy elhangzott mondat, amelyben az előadó magnetizmusa volt, egészen más hatással van azokra, akik hallgatják, mint azokra, akik ugyanezt a mondatot olvassák. Miért? Mert az előadó ereje – amely formát ölt ebben a finomabb anyagban, amely közvetítő közte és hallgatói között –, azt lüktetésbe hozza az ő rezgéseinek megfelelően. Az ő magnetizmusa megtölti, hullámmá teszi a hullámokat és ezek a hullámok érintik a hallgatók fizikumában lévő hasonló anyagot és a hullám átsap a termen és egyetlen gondolatnak rezgése egy pillanat alatt, arra készíti mindenkit, aki jelen van, hogy hasonlóan érezze annak erejét, bár később nem is úgy érezné... Többször ismétlődve – mialatt a szónok beszél, úgy értem a dobogóról –, ha erős a magnetikus kisugárzás, magával ragadja a hallgatóságot, még akkor is, hogyha nincsenek egy véleményen azokkal az érvelésekkel, amelyeket eléjük helyez és látni fogja, hogy valaki örülten tapsol, akiről tudja, hogy ellenzi azt a gondolatot, amelyet éppen akkor kifejez. Találkozzék vele az ember másnap, az illető önmagára fog haragudni, mert a pillanat hatásának engedett. Mi okozta ezt? Ez az a magnetikus együttérzés, az éter hullámainak játéka, amely éppen úgy érinti őt, mint másokat és úgy a teste, mint az elméje reagál ezekre a rezgésekre és így egy időre az előadó magnetikus ereje uralkodik rajta. Már most azt véve – amely csak illusztrációja, hogy megmutassam, hogy mit értek ezen asztrális anyag alatt és vázoljam a módot, hogy hogyan hozzák rezgésbe a magnetikus áramok az egyént – gondoljanak egy pillanatra teozófiai szempontból az asztrális anyagra, amely áthatja és körülveszi a világot. Azután vigyék gondolataikat a vágóhídra. Próbálják elképzelni – ha tudják –, ha nem elég szerencsétlenek, hogy a valóságban átéljenek valamit azokból a szenvedésekből és érzelmekből, amelyeket okoznak, nem az emberben, hanem az állatokban, amelyeket leölnék! Figyeljék meg az irtózatot, amely rájuk hat, amint megérik a vér szagát! Nézzék azt a nyomorúságot, félelmet, borzadályt, amellyel birkóznak, hogy elkerüljék azt az utat, amelybe behajtják őket! Kövessék őket, ha van bátorságuk, fel a vágóhídra és nézzék, hogyan vágják őket és akkor engedjék képzeletüket tovább, vagy hogyha kifinomult erővel bírnak az asztrális rezgések megérezésére, nézzék és ne feledjék el, amit látnak: az irtózat, félelem, borzadály képeit, amint az életet erőszakkal kiűzik a testből és az állat lelke irtózatot, borzadállyal megy át az asztrális világba, hogy ott maradjon egy bizonyos ideig, mielőtt feloldódik és eltűnik. Ne feledjék, hogy bárhol, ahol az állatok levágása folyik, ott gyújtópontot helyeznek el ezek a borzadályok, irtózatok, szenvedések és ne feledjék, hogy azok visszahatnak az anyagi világra, visszahatnak az emberek el-

méjére és bárki, aki érzékeny, ilyen hely közelébe kerülve látja és érzi azokat a rezgéseket, szenved nyomásuk alatt és tudja, hogy honnan erednek.

Tegyük fel, hogy eljutnak Chicagóba. Ezt veszem példának, mert ez olyan hely, ahol különösképpen éreztem ezt a hatást. Chicago, amint tudják, főképpen a vágóhidak városa, ez az a város, amely az állatok levágására a legtökéletesebb berendezésekkel van felszerelve, amelyeket az ember találékonysága eddig létrehozhatott, ahol minden gépekkel történik és ahol az élőlények miriádjait vágják le hétről hétre. Aki legkevésbé is érzékeny, még kevésbé olyan valaki, aki gyakorlat által felébresztette ezen belső érzékek némelyikét – egy sem mehet be, nemcsak Chicagóba, hanem még a közelébe sem, anélkül, hogy tudatára ne ébredne egy ráboruló, mélységesen nyomasztó érzésnek, borzongás érzetének, amely mintha fertőzéstől eredne, borzalom érzésének, amely talán először nem ismerhető fel világosan, sem a forrását nem láthatja azonnal, de érzi a hatását. Most én itt csak arról beszélek, amiről tudomást vettem. Megtörtént, hogy amikor Chicago felé utaztam, a vonatban olvastam, szokásom szerint – és még azt sem tudtam, hogy közeledünk a város határába, mert a területe olyan nagy, sokkal nagyobb távlatú a terjedelme, mint ahogy azt egy idegen elképzelné és sokkal tovább tart, amíg a központjába érkezik ez ember, mint azt bárki is elgondolhatná – és amint a vonaton ültem, hirtelen tudatára ébredtem ennek a nyomasztó érzésnek, amely rám nehezedett; eleinte nem ismertem fel, gondolataim máshol jártak, mint a városban; de olyan erősen éreztem ezt a nyomottságot, hogy figyelni kezdtem és megpróbáltam érzékelni, hogy mi okozza ezt az eredményt; hamarosan kitaláltam, hogy mi volt ennek az oka és azután eszembe jutott, hogy az Egyesült Államok nagy vágóhídjára érkeztem. Mint hogyha az ember egy fekete, nyomorúságból álló fizikai palástba került volna, mintha ez a pszichikai vagy asztrális következmény e hatalmas város takarója lenne. Mondom önöknek, hogy akik valamelyest is tudnak a láthatatlan világról, ezeknek az állandó mézárólása az állatoknak nagyon komoly látományt jelent, más kérdésektől is eltekintve, amelyeket felhozhatnának magyarázatként; mert a félelem, borzadály, harag, szenvedély és bosszúállástól eredő magnetikus befolyások állandó hatásai arra irányulnak, hogy durvítsák, lealacsonyítsák és megfertőzzék azokat az embereket, akik körül ezek lejátszódnak. Az állatok húsától nemcsak a test az, amely beszennyeződik, hanem az ember finomabb erői is, amelyek a fertőzés légkörébe kerülnek. Nagy, igen nagy része a város durva életének és azoknak durvasága, akik a mézárálásban részt vesznek, közvetlenül az asztrális világ ezen visszatükröződéséből ered és mindez a leölt álatok elszállt életétől származik.

Mondottam, hogy ez független folyamat, független azoktól, akik ott mézárólnak. De valóban kihagyhatjuk-e őket a vizsgálódásból, amikor a húsevés kérdését mérlegeljük? Világos, hogy sem önök, sem pedig én nem ehetünk húst anélkül, hogy vagy magunk vágjuk azt le, vagy más valakit ráveszünk, hogy megtegye helyettünk. Ezért közvetlenül felelősek vagyunk az emberek erkölcsi karakterének bármilyen méretű lealacsonyításáért, azokért, akikre a mézárálás munkáját áthárítjuk, mert mi túlságosan kényesek és kifinomultak vagyunk, hogy azt megtegyük. Már most vegyük figyelembe a mézáráló helyzetét. Nem hinném, hogy bárki is azt állítaná, hogy ez olyan foglalkozás, amelyet szívesen vállalna, ha az illető iskolázott vagy kifinomodott férfi vagy nő – de nem is tudom, hogy miért is hagyják ki a nőket ebből a foglalkozásból, hiszen nagy számmal szerepelnek a húsevők között? Feltételezem, hogy nagyon kevés férfi és nagyon kevés nő vállalkoznék arra, hogy borjút vagy marhát megfogjon azért, hogy levágja azt saját kezűleg, saját táplálkozására. Bevallják, hogy bizonyos durvító befolyása van arra a személyre, aki azt elvégzi. Olyannyira elismeri ezt a tényt a törvény az Egyesült Államokban, hogy gyilkossági tárgyaláson mézáros nem lehet az esküdtszék tagja; nem vehet részt ilyen tárgyaláson, csak azért, mert állandóan kapcsolatban van a mézárálással, úgy mondják, hogy valahogyan el van tompítva fogékonysága abban a vonatkozásban. Az Egyesült Államok egész területén senki sem vehet részt, mint esküdt a gyilkossági perekben, aki a mézáros szakmában van. Ez a törvény nemcsak kizárólag az Egyesült Államokra szorítkozik

– nem tudom, hogy ez a törvény Angliában is fennáll-e? Nagyon világos és bizonyos, hogyha olyan városba mennek, mint Chicago és a hentesek csoportját figyelik, úgy látni fogják, hogy az erőszakos bűncselekmények sokkal nagyobb számban vannak képviselve ebben a szakmában, mint a közösség bármely más csoportjában. A kés használata sokkal általánosabb náluk. Azokról a tényekről beszélek, amelyeket Chicagóban gyűjtöttem össze. Megfigyelték, hogy a kés ilyenféle használatának bizonyos jellegzetessége van. Ugyanis a haraggal ejtett vágás, ezeknél a gyakorlott mészárosoknál majdnem kivétel nélkül végzetes, mert ösztönösen olyan különös fordulatot ad kezüknek, amely állandó szokásukká vált az állatok naponkénti megölésénél. Ez elismert tény Chicagóban. De úgy látszik, az emberek elméjében nem ébreszt fel semmiféle erkölcsi felelősségérzetet, hogy ők is részesei ennek a nagyon felelőtlen típusú emberi lény kifejlődésének. Így van ez az állatölés egész kérdésében, ebben a városban és bárhol másutt is. Egyáltalában érintette-e önöket az az etikai szabály, hogy nincs joguk saját előnyükre olyan munkát róni másra, amelyet önök nem végeznének el? Az rendjén van, hogy némely finom, kényes, kifinomult hölgy büszke az ő kifinomultságára, hogy visszariad még a gondolattól is, hogy mondjuk uzsonnázni menjen egy henteslegénnyel, hogy határozottan és erősen ellenezné még a gondolatot is, hogy a szalonjába jöhessen? Egyáltalában visszariad ilyen személyekkel való együttlét gondolatától, mondván: „hiszen tudják, mily durvák és kegyetlenek”. Miért? Azért, hogy húst ehessék, hogy kielégítse étvágyát, a durvaságot és erőszakosságot másra hárítja át, amelyből kifinomultságába menekül, ugyanakkor azonban embertársai elállatiasodásának gyümölcseit elfogadja saját étvágyának kielégítésére. Már most merem azt indítványozni, hogyha az emberek húst kívánnak enni, akkor vágják ők le az állatokat, saját számukra, mert nincs joguk más embereket lealacsonyítani ilyen munkára. Ne mondják azt, hogyha ők nem tennék, az állatölés azért tovább folynék. Nem ez a módja az erkölcsi felelősség elhárításának. Mindenki, aki húst eszik, részt vesz embertársainak ebben a lealacsonyításában; úgy a férfi, mint a nő részt vesz ebben és személy szerint felelős ezért. Ha ez a világ a törvényes rend világa és ha igaz, hogy a törvény nemcsak fizikai, hanem mentális, erkölcsi és spirituális világban uralkodik, akkor minden egyes személy, aki részt vesz a bűnben, az egyszersmind részes a büntetésben is, amely a bűnt követi és így a saját természete elállatiasodik, embertelenség által, amelyet kivált azzal, hogy részt vesz a következményekben, amelyek ebből származnak.

Az állatöléssel foglalkozók csoportja iránt való felelősségen kívül még másért is felelősek az emberek. Felelősek minden fájdalomért, amely a húsfogyasztás kapcsán áll elő, amelyet kikényszerítenek az érző állatok táplálékként való felhasználásánál. Ezt nemcsak a vágóhidak borzalmaiért, hanem a vasúti, hajón való szállítás előzetes borzalmaiért is; mindazért az éhségért, szomjúságért és hosszantartó félelem nyomorúságos érzetéért, amelyet ezeknek a szerencsétlen teremtményeknek át kell szenvedniük az ember étvágyának kielégítésére. Hogyha tudni akarnak valamit erről, akkor menjenek el és nézzék meg az állatokat, amint némely hajóról kiszállítják őket; látni fogják a félelmet, a fájdalmat, amit ezen alsóbb fokú barátaink arca kifejez. Kijelentem, hogy nincs joguk ezt elkövetni, nincs joguk ebben részt venni. Mindazok a fájdalmak az emberiség ellen szólnak, lassítják, és hátráltatják az ember egész kifejlődését; mert ily módon nem különíthetik el magukat a világtól, nem szigetelhetik el magukat és nem juthatnak tovább fejlődésükben, mialatt másokat letipornak. Azok, akiken átgázolnak, késleltetik az ember fejlődését. A nyomorúság, amelyet okoznak, mint a sár tapad lábukhoz, amikor emelkedni akarnának; mert együtt kell felemelkednünk vagy együtt bukunk és mindaz a nyomorúság, amelyet élőlényeknek okozunk, visszatartja emberi fejlődésünket és lassítja az emberiség haladását az eszmény elérésében, amelyet megkísérel megvalósítani.

Ezen széles látókörből nézve a dolgokat, elkerüljük az összes kisebb érveléseket, amelyekből viták származnak. Elkerüljük az összes kérdéseket, hogy a húsfogyasztás táplál vagy sem, hogy erősíti a fizikai testet vagy sem. Állapodjunk meg ezen a biztos alapon: hogy

semmi olyan, ami a világ növekedését és fejlődését késlelteti, sem az, ami hozzájárul a szenvedéséhez, sem az, ami növeli a nyomorúságát, sem az, ami az élet magasabb formája felé való fejlődését megakadályozza, nem igazolható még akkor sem, ha kimutatható, hogy az ember testének fizikai erejét növeli, ha azon az úton halad. Így tehát az érvelés számára komoly álláspontot nyerünk. Azután tovább mehetnek, ha érvelni akarnak, hogy a fizikai erőhöz nem szükséges a tápláléknak ezen fajtája; de biztos álláspontomat magasabb alapra szeretném helyezni. A magasabb természeti fejlődést és összhangot az embernek kötelessége mindenütt kifejleszteni és kötelessége tökéletesíteni a világot.

Észrevehetik, hogy mindezekben a kérdésekben a húsevőktől függetlenül érveltem, ezért tehát a megtartóztatást nem a személy javulásáért hangsúlyozom, sem a személy fejlődéséért, sem a személyes növekedés kedvéért, hanem az etikai életért. A kötelesség, könyörület, önzetlenség magasabb alapjaira helyeztem fejtegetéseimet, azokra a lényeges tulajdonságokra, amelyek a világ magasabb fejlődési irányzatát jelzik. De jogunk van az egyénhez is fordulni és megvizsgálni, hogy milyen hatása van a húsevésnek vagy a hústól való megtartóztatásnak önmagára az egyénre, az egyén testéje, elméjére és szellemi növekedésére. Ennek nagy súlya, fontossága is van. Valóban, ha a fizikai testet figyelik, ha mint az elme eszközét tekintjük, mint olyan valamit, aminek a szellem eszközévé kell fejlődnie, tökéletesen igaz, hogy nagyon fontos, hogy milyen táplálékfélével építjük fel a reánk bízott testet. S ide kapcsolódik a teozófia és azt mondja: ez a test, amelyben a lélek tartózkodik, rendkívül mülékony valami, felépítve apró részecskékből, amelyeknek mindegyike egy élet és ezek az életek folyvást változnak, folyvást egyik testből a másikba vándorolnak, úgyhogy a részecskék egy nagy folyama egyik testből a másikba áramlik, befolyásolva őket jóra vagy rosszra. Ne feledjük, hogy a tudomány is kezdi már felismerni ezt, mint igazságot. A tudomány – a betegségeket tanulmányozva – rájött, hogy a betegségeket ezek az apró szervezetek terjesztik, amelyeket mint mikroorganizmusokat említ; de nem ismerte még fel, hogy az egész test apró élőlényekből van felépítve, amelyek jönnek-mennek életünk minden órájában, amelyek ma a mi testünket, holnap más valakiét építik. Állandóan jönnek és mennek, állandó kicserélődésben élnek a férfiak, nők, állatok, gyermekek testében és azok életében.

Már most képzeljék el egy pillanatra a fizikai testet ebből a szempontból nézve. Először is ismét jelentkezni fog az önök felelősségérzete embertársaik iránt. Ezek az apró életek, amelyek felépítik testüket, magukra veszik azt a jellegzetességet, amelyet nekik adnak, amíg azok az önök birtokában vannak. Etetik és táplálják őket és ez jellegzetességüket befolyásolja; tiszta vagy tisztátalan ételmelet adnak nekik; megmérgezik vagy egészséghez juttatják őket; és ahogy táplálják őket, úgy távoznak el önöktől és viszik mások testébe ezen jellegzetességeket, úgy, hogy amit az ember eszik, amit az ember iszik, az nemcsak egyedül az illetőre vonatkozólag jelentős, hanem arra az egész társadalomra, amelynek az ember részét képezi. Bárki, aki úgy az evésben, mint az ivásban nem fordít elég gondot arra, hogy tiszta, önmegtartóztató és mérsékelt legyen, az ott, ahol van, gyújtópontja lesz a fizikai rossznak és arra hajlik, hogy embertestvéreit megmérgezze, hogy életüket kevésbé tisztává tegye. Erre vonatkozik a nagy felelősség, úgy a húsevésben, mint az ivásban. Világos, hogy az étel természetesen nagyban befolyásolja a fizikai szervezetet és úgyszólván fizikai készüléket ad egyik vagy másik tulajdonság kiküszöbölése számára. Nos, ezek a tulajdonságok a lélekben lakoznak, de megnyilvánulnak az agy és test működésében. Ezért nagyfontosságú dolog, hogy az agy és a test milyen anyagokból van felépítve. Mert amint a világosság, amely átszűrődik a színes ablakon, színes és már nem fehér, éppen úgy a lélek tulajdonságai, amelyek az agyon és testen keresztül működnek, átvesznek valamit az agy és a test tulajdonságaiból és állapotuk annak az agynak és testnek jellegzetességeihez hasonlóan nyilvánul meg. Most képzeljenek el egy pillanatra néhány alsóbbrendű állatot táplálékukkal kapcsolatosan. Láthatják, hogy jellegzetességeik megfelelnek táplálékuknak. Elég a kutyánál is látni fogják, hogy azt szelíddé vagy vaddá nevelhetik, aszerint, hogy mivel táplálják. Nos, amíg nyilvánvaló, hogy az állat

sokkal inkább alá van vetve fizikai teste uralmának, mint az ember az ő erősebb, önként elhárító akarataival; úgy az is igaz, hogy az embernek fizikai teste van és az anyagi világban csak ezen keresztül működhet, feladatát lelkének tulajdonságai szerint nehezebben vagy könnyebben végzi el aszerint, hogy milyen fizikai szerszámot kénytelen a lélek a külső világ megnyilvánulásához használni. Ha a test táplálásával ezeket az apró életeteket, amelyek ezt felépítik, olyan élelemmel táplálja, amely az alsóbbrendű állatok szenvedélyeit és azok alacsonyabb természetét hozzák működésbe, akkor durvább, állatiasabb testeket alkotnak, amelyek alkalmasabbak lesznek az állatias benyomások viszonzására és kevésbé alkalmasak az elme magasabb rendű behatására. Mert, ha valaki saját teste felépítéséhez az alsóbbrendű állatok testéből használja fel ezeket a kis életeteket, az ő lelkének olyan eszközt ad, amely igen könnyen rezgésbe jön az állati benyomások alatt. Nem eléggé nehéz-e gondolatunkat megtisztítani? Nem eléggé nehéz-e uralkodni a fizikai test szenvedélyein? Nem eléggé nehéz feladat-e a táplálkozást, az ivást és mindazokat az étvágyakat mérsékelni, amelyek a fizikai test kívánságait képezik? Nem eléggé nehéz-e a lélek feladata, hogy feladatát még jobban súlyosbítsuk az eszköz beszennyezésével, amelyen keresztül munkálkodnia kell, és olyan anyaggal terheljük, amely nem tud reagálni a finomabb behatásokra, hanem inkább reagál az állati természet összes alantasabb szenvedélyeire, amelyhez a lélek kötve van? Azután, ha arra gondolnak, hogy ezt tovább adják, úgy a húsevással ezeket az állati és alsóbbrendű szenvedélyeket erősítik és rányomják ezek bélyegét testük molekuláira. Bizonyos, hogy nevelni és tisztítani kellene testeiket, nem pedig állandóan abban segíteni, hogy továbbra is olyan vibrációk részére legyenek hozzáférhetőek, amelyek az állatvilághoz tartoznak. Amikor így cselekszenek, szétküldik őket, mint követeket embertársaikhoz, ezáltal nehezítik azok feladatait, csakúgy, mint sajátjukat, azzal, hogy ezeket az apró életeteket rosszra vagy jóra nevelik. Így minden egyes fölfelé törekvő ember feladata meg van nehezítve, az alsóbbrendű szenvedélyekre vibráló molekulák elszaporodásával. Ez az igazság az alkohol legrettentőbb mértékű fogyasztásával kapcsolatosan is fennáll, amely mint valóságos mérgező hat, kiáradva mindenkiből, aki azt fogyasztja; ugyanúgy az emberi testnek ezen állatiasítása áll elő, annak spiritualizálása, lelki-ségesítése helyett. Az emberiség színvonalát lefokozzuk az állati énnel ezen állandó hangsúlyozásával.

Amikor azután elérkeznek ahhoz, hogy elgondolkozzanak lelkük fejlődésén, hogy mi az életük célja? Miért vannak itt? Miért élnek? Csak egy dolog van, ami igazolja az ember életének célját, csak egy dolog van, ami megfelel a benne levő legnemesebbnek és az az elégtétel, amely az elvégzett kötelesség érzetét adja; az, amikor élete állandó felajánlás lesz a világ megsegítésére, és amikor élete minden része úgy van szabályozva, hogy jelenléte jót és nem rosszat jelent a világnak. Lélekben, gondolatban és testben felelős az ember, hogy miként használja fel életét. Nem téphetjük el magunkat testvéreinktől. Nem szabad ezt kívánni még akkor sem, ha ezt megtehetnénk, mert a világ lassan felfelé törekszik az isteni eszmény felé és minden lélek, amely felismeri ezt aényt, segítséget kellene, hogy nyújtson a világ felemelésére.

Mi mindnyájan vagy segítjük a világot felfelé, vagy pedig húzzuk lefelé. Vagy erősítjük felfelé való törekvésében, vagy pedig gátoljuk ebben. Minden igaz lélek segíteni kíván, nem pedig hátráltatni. Áldás akar lenni és nem átok. A világ felemelői között akar lenni és nem a lealacsonyítói között. Minden igaz lélek azt kívánja, akár erős, akár nem elég erős, hogy minden kívánságát cselekvésbe vigye át. Ne állítsuk-e legalább a segítség ezen kifinomult elképzelését eszményképpen magunk elé és ne hibáztassuk-e magunkat, amikor nem felelünk meg ennek, akár testünk táplálásával, akár a gondolatvilág nevelésével? Mert nekem úgy tűnik el, – teozófiai megvilágításban nézve az embert –, hogy minden, ami érdemessé teszi az életet, az az együttműködés az isteni lélettel a természetben, amely élet fokozatosan nemesebb alakba formálja a világot és mind közelebb viszi egy tökéletes ideálhoz. Ha képessé tehetnénk férfit, nőt, hogy lássák azt; hacsak képessé tehetnénk őket azon gondolat elfogadására, hogy

ilyen erővel rendelkeznek, hacsak felismernek azt az isteni erőt, amely bennük azért van, hogy segítsenek a világ formálásában, hogy részi vegyenek a világegyetem fejlődésében; hogyha megértenék, hogy ez az ő világuk, az ő kezükbe van letéve, az ő őrizetükre van bízva; hogy a világ növekedése tőlük függ: hogyha nem akarnak segíteni, az isteni élet önmagában nem találhatja meg az eszközöket, amelyekkel ebben az anyagi világban működhet. Ha megértenék ezt, akkor sok lebukás után arcukat felfelé fordítanák, sok hiba, sok tévelygés és gyöngeség ellenére mégis helyes irányba fordulnának és gyönyörködnének az eszményben, amelynek megvalósítására vágnak. Így azután elmében és testben, az erőknek belső és a cselekvések külső világában, az egyetlen uralkodó eszme az lenne: vajon ez a cselekvésem és gondolatom, jobbra vagy rosszabbra fogja-e tenni a világot, felemeli-e vagy lealacsonyítja, segíti-e vagy hátráltatja embertársaimat? A lélek erejét felemelésre vagy lealacsonyításra használja-e fel? Bár ez a gondolat lenne az élet központi erőkisugárzása, még ha megfeledkezve erről vagy hibázva is, a lélek ismételten erőlködnék és nem hátrálna, ha még annyiszor is kudarcot vallott. Bár mindannyian úgy tennénk és gondolkodnánk, és másokat megnyerhetnénk, hogy Így tegyenek, akkor a szomorúság eltávoznék a Földről, az érző lények jajkiáltása, fájdalma és szomorúsága kevesbednék. Akkor az emberből – aki eggyé vált az isteni törvénnyel – szeretet és nemesebb összhang sugároznék a világra. Mindazok, akik arcukat abba az irányba fordítják, akik gondolatukat, testüket, életüket megtisztítják, azok munkatársai a világ belső életének és a saját szellemük fejlődése lesz a jutalmuk a világ megsegítésében végzett munkájukért.